

Tehnični oddelek je sodeloval pri postavitvi razstav, urejanju depojev, pri vzdrževalnih delih itd. Restavriral in konserviral je več 100 predmetov.

V tem času je potekalo tudi samostojno terensko delo in skupno terensko raziskovanje v Goriških Brdih (1.-7. 8. 1990), in sicer v sodelovanju z Goriškim muzejem. Raziskovali smo ljudsko umetnost, nekatere sestavine kmečkega gospodarstva, vinogradništvo, obrti, zbirali gradivo za nošo, ljudsko glasbo, notranjo opremo (kolonske hiše) itd. Zbranih je bilo tudi nekaj predmetov za muzej. Število zaposlenih v SEM se v letu 1990 ni spremenilo. Ob koncu leta sta odšla dolgoletna sodelavca: etnologinja Ljudmila Bras je odšla v pokoj, muzejski kolektiv pa je zapustil Marjan Loboda. V mesecu decembru smo zaposlili, kustosa dokumentalista in kustosa pedagoga.

Kustosi SEM so se udeležili številnih posvetovanj, srečanj in strokovnih sestankov. Pri svojem delu sodelujejo tudi z drugimi muzeji in s strokovnjaki drugih strok.

Darinka Jankovič

TRŽIŠKI MUZEJ

Tržiški muzej, ki deluje v okviru Zavoda za kulturo in izobraževanje (skupaj s knjižnico in Delavsko univerzo), je dobil kustosa-etnologa februarja 1990.¹

Kar nekaj mesecev sem potrebovala za spoznanje specifičnosti muzejskega dela, vendar menim, da sem uspela.

Delo v našem muzeju je predvsem povezano s preraščanjem obstoječe čevljarske zbirke v Slovenski čevljarski muzej. Čevljarstvo že stoletja vpliva na naš način življenja, vedenja in mišljenja, zato je prav, da njegov razvoj v strnjeni obliki predstavimo občanom in strokovni javnosti. Po prvotni zamisli (brez etnologa) naj bi predstavili predvsem tehnične, tehnološke in modne dosežke naših prednikov.

Dodatni program smo sestavili s sodelovanjem prof. dr. Janeza Bogataja avgusta 1990.

Raziskovalno delo smo začeli z zbiranjem gradiva o obutvi nasploh in o slovenskem ljudskem obuvalu. Takoj se je pokazala potreba po natančni klasifikaciji in popisu obuval, ki jih hranijo drugi slovenski muzeji (zlasti Slovenski etnografski muzej in Pokrajinski muzej Maribor).

Poleg raziskovalnega dela smo uredili tudi tržiško čevljarstvo delavnico s konca 19. stoletja. Postavili smo jo v Kurnikovo hišo.²

Kljub temu, da imamo podobno delavnico predstavljeno že v osrednjem muzeju, ima naša odločitev več tehtnih razlogov. Konec 19. stoletja je bila čevljarstvo delavnica skoraj že v vsaki drugi tržiški hiši, najgosteje so bile posejane prav na območju, kjer stoji Kurnikova hiša. K sodelovanju smo povabili več upokojenih čevljarstvom mojstrov, ki so bili pripravljene obiskovalcem pokazati čevljarstvo delo "v živo". Poleg tega je čevljarstvo mojster Jože Zaplotnik pripravil razne polizdelke - čevlje, kakor izgledajo v posameznih fazah izdelave. Napisali smo scenarij in ves postopek izdelave čevlja fotografirali, tako da smo pridobili še en pomemben dokument.

Našega mojstra je obiskala vrsta slovenskih učencev ter tujih in domačih turistov, celo dve ekipi TV Slovenije. Spomladi so posneli oddajo Pogledi: "Njegovo veličanstvo čevlj"; (ohranjena je videokaseta). Avgusta nas je obiskala druga ekipa TV Slovenije pod vodstvom Marjete Svetel in posnela krajši zapis za oddajo "Zdravo".

Zbirali in odkupovali smo pisno, slikovno in predmetno gradivo o čevljarstvu. Odkup stare obutve smo pripravili v okviru "Šuštarstvo nedelje", po kriterijih, ki so jih določili strokovnjaki tovarne Peko. Reprezentantne čevlje smo po kronološkem zaporedju vključili v naše stalne razstavne prostore. Novembra smo si ogledali čevljarstvo muzeja tovarne Svit v Zlinu na Češkoslovaškem. V sodelovanju s Tehniškim muzejem Slovenije smo se lotili prostorske zasnove čevljarstva muzeja ob sedanji muzejski zgradbi. Poleg razstavnih prostorov bomo pridobili prepotrebne depoje, nekaj posebnega pa bo ploščad za modne sezonske razstave. Na področju dokumentacije smo v tem času uredili časopisni arhiv in hemeroteko o tržiški občini.

¹ Tržiški muzej razpolaga s štirimi zgradbami: Pollakovo kajžo (osrednji del), Kurnikovo hišo, galerijo (Paviljon NOB) in nekdanjo kovačijo (Germovko). V Pollakovi kajži je predstavljena tehnična dediščina kraja (usnarstvo, čevljarstvo, kolarstvo, lesna ter tekstilna obrt) ter gasilska in paleontološko-mineraloška zbirka, v drugem nadstropju pa pripravljamo prikaz dela stanovanjske kulture nekdanjih prebivalcev.

² Kurnikova hiša predstavlja lokalni etnografski muzej, v katerem je v pritličju ohranjena črna kuhinja, "hiša" in kuhinja z vzdanim štedilnikom. Nekdanji "štibelc" z nogavičarsko zbirko smo preuredili v prodajni prostor. V prvem nadstropju se črna kuhinja ponovi, dve sobi uporabljamo v galerijske namene, v tretji je spominska soba o ljudskem pesniku Vojtehu Kurniku (1826-1886).

Tita Ovsenar